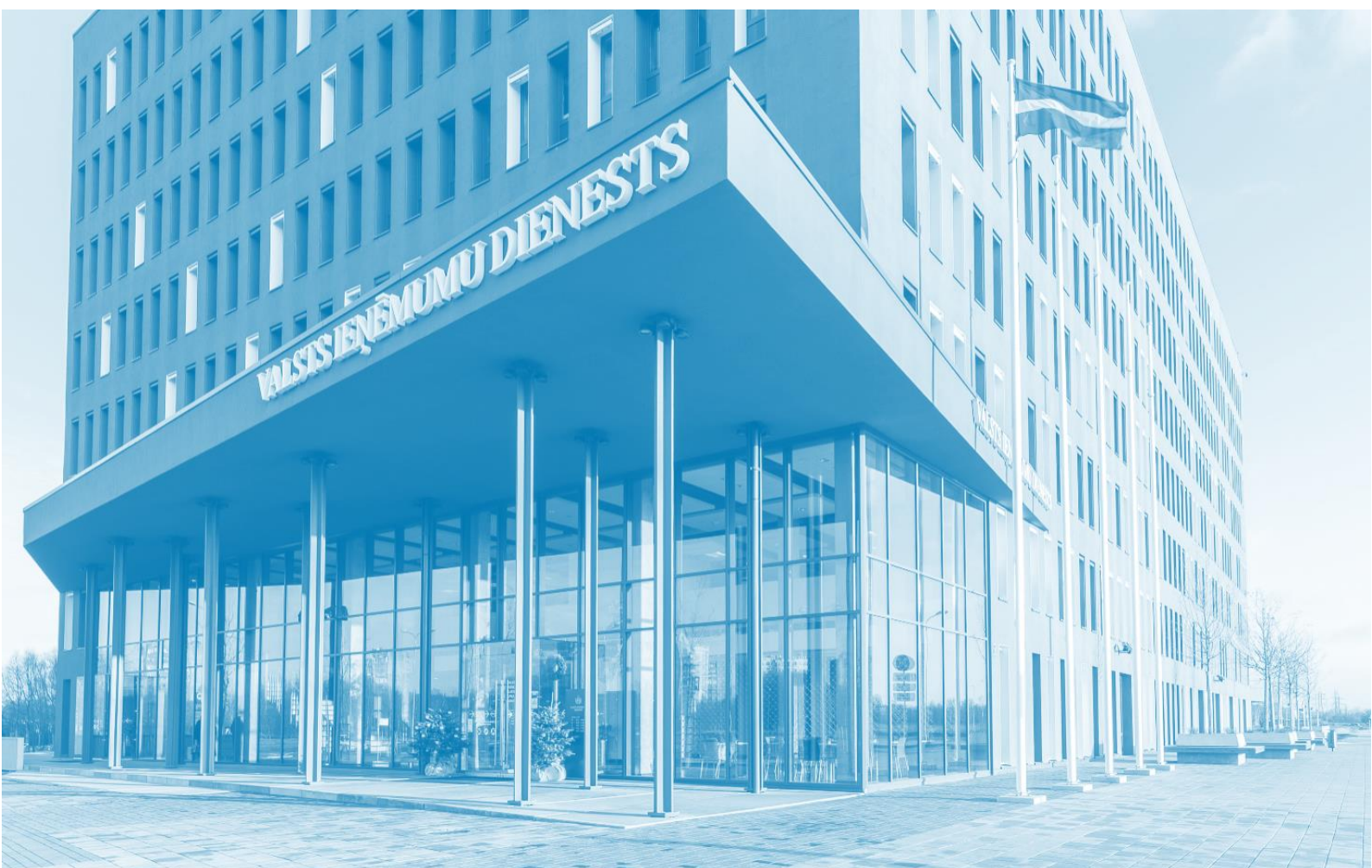

Valsts ieņēmumu
dienests

Metodiskais materiāls

Attaisnotie izdevumi

2021

Saturs

Vispārīgie jautājumi	3
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (sociālās iemaksas).....	4
Attaisnotie izdevumi par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem	5
Attaisnotie izdevumi par ziedojumiem un dāvinājumiem	10
Iemaksas privātajos pensiju fondos un apdrošināšanas prēmiju maksājumi.....	12
Attaisojuma dokumenti	15
Saistošie normatīvie akti.....	16

Vispārīgie jautājumi

Metodiskais materiāls sniedz palīdzību, kā piemērot attaisnotos izdevumus un aprēķināt ar iedzīvotāju ienākuma nodokli (turpmāk arī – nodoklis) apliekamo ienākumu.

Attaisnotie izdevumi ir cilvēka maksājumi, par kuriem samazina ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamo ienākumu, un tādējādi var atgūt gada laikā par daudz samaksāto iedzīvotāju ienākuma nodokli.

Ir šādi attaisnotie izdevumi:

- valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (turpmāk – sociālās iemaksas) un solidaritātes nodoklis;
- izdevumi par izglītību, tai skaitā interešu izglītības programmu apgūšanu bērniem, un ārstniecisko pakalpojumu izmantošanu;
- ziedojumi un dāvinājumi, tai skaitā Latvijas Republikas politiskajām partijām;
- iemaksas privātajos pensiju fondos un dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumi;
- autoru izdevumi.

Elektroniskās deklarēšanas sistēmā (turpmāk – EDS) sadaļā "**Gada ienākumu deklarācija**" var sagatavot gada ienākumu deklarāciju, turklāt deklarācijā ir iekļauta visa VID rīcībā esošā informācija – informācija no ienākuma izmaksātāju iesniegtajiem paziņojumiem par fiziskajai personai izmaksātajām summām, privātajiem pensiju fondiem, apdrošināšanas sabiedrībām, izglītības iestādēm, ārstniecības iestādē veiktajiem maksājumiem un Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras.

Ja cilvēks izmanto VID mobilo lietotni "Attaisnotie izdevumi", EDS ir aplūkojama arī iepriekš paša cilvēka saglabātā informācija par attaisnotajiem izdevumiem par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem (čeki, kvītis u.c. maksājuma dokumenti), un arī šīs summas jau ir iekļautas gada ienākumu deklarācijā.

Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas

Pirms ienākuma aplikšanas ar nodokli no tā atskaita sociālās iemaksas vai pēc būtības līdzīgus citās Eiropas Savienības dalībvalstīs vai Eiropas Ekonomikas zonas valstīs veiktos maksājumus.

Gada laikā attaisnotajos izdevumos sociālās iemaksas iekļauj darba devējs, aprēķinot algas nodokli. Gada laikā pašnodarbinātie un darba ņēmēji, kurus nodarbina ārvalstu darba devējs Latvijā, sociālās iemaksas veic paši un, aprēķinot nodokli, paši atskaita sociālās iemaksas kā attaisnotos izdevumus.

Solidaritātes nodoklis gada laikā tiek maksāts sociālo iemaksu veidā, un, tāpat kā sociālās iemaksas, to atskaita, pirms aprēķina algas nodokli.

Attaisnotie izdevumi par ārstnieciskajiem pakalpojumiem un izglītību

No gada apliekamā ienākuma atskaita izdevumus par cilvēka un viņa ģimenes locekļu:

- ✚ kvalifikācijas paaugstināšanu;
- ✚ specialitātes iegūšanu;
- ✚ interešu izglītības programmu apgūšanu bērniem;
- ✚ medicīnas un ārstniecisko pakalpojumu izmantošanu;
- ✚ veselības apdrošināšanas prēmiju maksājumiem.

Cilvēks var samazināt savu ar nodokli apliekamo ienākumu par saviem, kā arī savu ģimenes locekļu attaisnotajiem izdevumiem par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem.

Personas, par kurām var piemērot attaisnotos izdevumus, ir:

- vecāki, vecvecāki;
- bērni, mazbērni;
- laulātais;
- audzināšanā paņemts bērns, ja no viņa vecākiem nav iespējams piedzīt uzturnaudu (alimentus), arī tikmēr, kamēr viņš turpina vispārējās, profesionālās, augstākās vai speciālās izglītības iegūšanu, bet ne ilgāk kā līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai;
- nepilngadīgs brālis un māsa, kā arī brālis un māsa, kamēr brālis un māsa turpina vispārējās, profesionālās, augstākās vai speciālās izglītības iegūšanu, bet ne ilgāk kā līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai, ja viņiem nav darbaspējīgu vecāku;
- brālis un māsa – personas ar 1.vai 2.grupas invaliditāti (piemēro no 2020.gada 1.janvāra);
- apgādībā esošu personu apgādājamie;
- aizbildnībā vai aizgādībā esoša persona.

Attaisnotos izdevumus par **izglītību** un **ārstnieciskajiem pakalpojumiem** atskaita no gada ar nodokli apliekamā ienākuma pirms nodokļa aprēķināšanas. Attaisnotos izdevumus ienākumam piemēro, iesniedzot iedzīvotāju gada ienākumu deklarāciju, un deklarē tos deklarācijas D4 pielikumā.

Katras personas attaisnotos izdevumus drīkst atskaitīt no apliekamā ienākuma tikai vienreiz, nepārsniedzot maksimālo normu **600 eiro**.

Ārstnieciskie izdevumi ir:

- izdevumi par ārstniecības iestādē saņemtajiem **medicīnas un ārstnieciskajiem pakalpojumiem**;
- veselības apdrošināšanas polises iegādes izdevumi;
- veselības aprūpes pakalpojuma sniegšanas laikā izmantoto ārstniecības palīglīdzekļu, medicīnas ierīču un preču iegādes izdevumi, par ko nemaksā no Nacionālā veselības dienesta līdzekļiem.

Attaisnotajos izdevumos par medicīnas un ārstniecisko pakalpojumu izmantošanu **var ieskaitīt izdevumus par:**

- ✚ **olšūnu punkciju** (folikulu iegūšanu, izmantojot punkciju);
- ✚ **zobārstniecības pakalpojumiem** (ieskaitot zobu protezēšanu);
- ✚ **endoprotēžu un cita veida ar cilvēka organismu savienotu protēžu izgatavošanu un iegādi**, ja par to nav samaksāts no Nacionālā veselības dienesta vai citu personu līdzekļiem.

Attaisnotajos izdevumos par medicīnas un ārstniecisko pakalpojumu izmantošanu **nevar ieskaitīt:**

- redzes asumu korigējošu optikas izstrādājumu (**brilju un lēcu**) iegādes izdevumus;
- izdevumus par **ārstniecības līdzekļu** (ārstniecisko preparātu, zāļu un vitamīnu), **medicīnas ierīču un preču** iegādi, izņemot veselības aprūpes pakalpojuma sniegšanai izmantoto ārstniecības līdzekļu, medicīnas ierīču un preču iegādes izdevumus, par ko nemaksā no Nacionālā veselības dienesta līdzekļiem.

Attaisnotajos izdevumos var iekļaut tikai izdevumus par tādiem pakalpojumiem, ko sniegusi **ārstniecības personu reģistrā reģistrēta persona ar ārstniecības personas sertifikātu**, kas apliecina, ka ārstniecības persona ir kompetenta patstāvīgi nodarboties ar ārstniecību (speciālista praksi) konkrētajā nozarē.

1.piemērs

Attaisnotajos ārstnieciskajos izdevumos var ieskaitīt izdevumus par vakcinēšanos, kuri ietver arī izdevumus par vienreizlietojamās šļircēs un vakcīnas iegādi.

Ja ir šaubas par konkrētā pakalpojuma atbilstību ārstnieciskajam pakalpojumam, VID var lūgt iesniegt papildu dokumentu, kas precizē sniegtā pakalpojuma veidu, vai ģimenes ārsta apliecinājumu (nosūtījumu) par minēto pakalpojumu nepieciešamību.

2.piemērs

Ja gada laikā ir bijuši izdevumi par mācībām augstskolā 600 eiro un nopirkta veselības apdrošināšanas polise par 250 eiro, tad ar nodokli apliekamais ienākums ir samazināms par 600 eiro. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa likme ir 20 %, un pārmaksātais nodoklis ir 120 eiro (20 % no 600 eiro). Jāņem vērā, ka saņemt atpakaļ no budžeta var ne vairāk par summu cik gada laikā samaksāts nodoklis.

Izdevumi par izglītību:

- izdevumi par **augstākās un visu pakāpju profesionālās izglītības** iegūšanu valsts akreditētās Latvijas Republikas izglītības iestādēs, kā arī Eiropas Savienības dalībvalstu un Eiropas Ekonomikas zonas valstu mācību iestādēs vai apgūstot valsts akreditētās izglītības programmas (ieskaitot arī izdevumus par mācībām sagatavošanas nodaļās);
- izdevumi par **specialitātes iegūšanu** valsts akreditētās Latvijas Republikas izglītības iestādēs, kā arī Eiropas Savienības dalībvalstu un Eiropas Ekonomikas zonas valstu mācību iestādēs vai apgūstot valsts akreditētās izglītības programmas;
- izdevumi par **apmācību darbā**, profesijā, amatā vai arodā nepieciešamo iemaņu iegūšanai un uzlabošanai, kā arī zināšanu paplašināšanai;
- izdevumi par **profesionālās sagatavotības līmeņa paaugstināšanu**;
- izdevumi par **interesešu izglītības programmu** apgūšanu bērniem līdz 18 gadu vecumam.

Lai izdevumus par interesešu izglītības programmu atzītu par attaisnotajiem izdevumiem, personai, kura veic šādu apmācību, ir jābūt saņemtai atbilstošai licencei pašvaldībā. Izglītības iestāžu reģistrs ir pieejams tīmekļa vietnē www.viis.lv, savukārt informācija par piešķirtajām licencēm ir pieejama tīmekļa vietnē www.e-skola.lv.

Deklarējot izdevumus darbā nepieciešamo zināšanu paplašināšanai, kā arī izdevumus amatā vai arodā nepieciešamo iemaņu iegūšanai un uzlabošanai, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju, ir jāpievieno attiecīga izziņa no darba devēja, ka iegūtās prasmes ir nepieciešamas amata pienākumu veikšanai.

- ✚ Izdevumi augstākās izglītības un visu pakāpju profesionālās izglītības iegūšanai ietver arī izdevumus:
- ✚ par mācībām sagatavošanas nodaļās un sagatavošanas kursiem augstskolā;
- ✚ noteikto gada maksu izglītības vai mācību iestādē;
- ✚ par pirmreizējiem un atkārtotiem eksāmeniem;
- ✚ par pieteikšanos studijām.

Izdevumi par mācībām neietver:

- ✚ to mācību maksas daļu, kas paredzēta transporta izdevumiem uz mācību vietu un atpakaļ;
- ✚ izdevumus mājokļa īrei un tajā izmantotajiem komunālajiem pakalpojumiem;
- ✚ ēdināšanas izdevumus mācību laikā;
- ✚ izdevumus par augstākās un visu pakāpju profesionālās izglītības, kā arī specialitātes iegūšanu citā valstī (izņemot Eiropas Savienības dalībvalstu un Eiropas Ekonomikas zonas valstu) mācību iestādēs.

3.piemērs

Ja par mācībām ASV augstskolā samaksāti 6 000 eiro, minētos izdevumus neiekļauj attaisnotajos izdevumos.

Attaisnotos izdevumus par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem norāda gada ienākumu deklarācijas D4 pielikuma "Attaisnotie izdevumi par izglītību, ārstnieciskajiem pakalpojumiem, ziedojumiem un dāvinājumiem" 5. un 6. ailē. Katram ģimenes loceklim aizpilda atsevišķu D4 veidlapu.

4.piemērs

20xx.gadā par dēla mācībām Latvijas Universitātē samaksāta mācību maksa 900 eiro. Šos izdevumus norāda 20xx.gada ienākumu deklarācijas D4 pielikumā šādi:

JĀNIS BĒRZIŅŠ (0000000000) + Pievienot maksājuma dokumentu											
Attaisnojuma dokumenta		Pakalpojuma sniedzēja / Ienākuma saņēmēja		Attaisnotie izdevumi					Attaisnotie izdevumi kopā, bet ne vairāk par noteiktajiem ierobežojumiem		Uz nākamajiem taksācijas gadiem attiecināmie attaisnotie izdevumi (7. - 11.)
datums	numurs	reģistrācijas numurs vai personas kods	nosaukums vai vārds, uzvārds	par izglītību	par ārstnieciskajiem pakalpojumiem	kopā (5. + 6. ailes kopsumma)	par ziedojumiem un dāvinājumiem	par ziedojumiem un dāvinājumiem politiskajai partijai	par ziedojumiem un dāvinājumiem, tai skaitā politiskajai partijai	par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
01.01.2018	334	90000076669	LATVIJAS UNIVERSITĀTE	900,00	0,00		0,00	0,00			
2018. gada attaisnotie izdevumi kopā				900,00	0,00	900,00	0,00	0,00	0,00	600,00	300,00
No iepriekšējiem gadiem pārnestie attaisnotie izdevumi											
						2013	0,00				0,00
						2014	0,00				0,00
						2015	0,00				0,00
						2016	0,00				0,00
						2017	0,00				0,00
Deklarācijā iekļaujамie izdevumi (10. + 11. ailes kopsumma):											600,00

Attaisnotie izdevumi personai gada laikā nedrīkst pārsniegt 600 eiro, un tie nedrīkst būt vairāk kā 50 % no gada laikā saņemtajiem ar nodokli apliekamajiem ienākumiem.

Par ģimenes locekļiem attaisnotajos izdevumos var ietvert izdevumus par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem, taču nevar iekļaut ziedojumus un dāvinājumus, tostarp politiskajai partijai.

Nodokli atmaksā, piemērojot 20 % likmi.

Ja attaisnoto izdevumu kopsumma vienam cilvēkam pārsniedz 600 eiro, izdevumu pārsnieguma daļu var attiecināt uz nākamo **triju gadu** apliekamo ienākumu hronoloģiskā secībā.

Izglītības un ārstnieciskos izdevumus pārnes uz nākamajiem trijiem gadiem arī tad, ja nav ieturēts nodoklis.

Primāri atskaita ziedojumu un dāvinājumu summas (D4 pielikuma 10.aile). Ja šī summa ir mazāka par 600 eiro, iekļauj arī attaisnoto izdevumu summu par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem (D4 pielikuma 11.aile), bet tā, lai attaisnotie izdevumi kopā nepārsniegtu **600 eiro**.

5.piemērs

Cilvēks 20xx.gadā samaksāja par mācībām augstskolā 450 eiro, iegādājās veselības apdrošināšanas polisi par 100 eiro un veselības centrā "Imanta" samaksāja par medicīnas pakalpojumiem (daļa, ko nenosedz polise) – 14 eiro. No iepriekšējā gada ir pārnesti attaisnotie izdevumi 30,08 eiro. Tādējādi attaisnotajos izdevumos iekļauj 594,08 eiro (limits 600 eiro). Minētos izdevumus norāda gada ienākumu deklarācijas D4 pielikumā šādi:

Vienkāršotā versija Detalizētā versija

Iesniedzamā informācija D1 D1' D2 D2' D3 D3' D4 D

Attaisnotie izdevumi par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem

Jānis Bērziņš 0000000000

	Attaisnojuma dokumenta		Pakalpojuma sniedzēja / Ienākuma saņēmēja		Attaisnotie izdevumi					Attaisnotie izdevumi kopā, bet ne vairāk par noteiktajiem ierobežojumiem		Uz nākamajiem taksācijas gadiem attiecināmie attaisnotie izdevumi (7. - 11.)
	datums	numurs	reģistrācijas numurs vai personas kods	nosaukums vai vārds, uzvārds	par izglītību	par ārstnieciskajiem pakalpojumiem	kopā (5. + 6. ailes kopsumma)	par ziedojumiem un dāvinājumiem	par ziedojumiem un dāvinājumiem politiskajai partijai	par ziedojumiem un dāvinājumiem, tai skaitā politiskajai partijai	par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	02.01.2018	334	90000076669	LATVIJAS UNIVERSITĀTE	450,00	0,00		0,00	0,00			
2	25.01.2018	8	90010399173	VESELĪBAS CENTRS IMANTA	0,00	14,00		0,00	0,00			
3	01.01.2018	335558	40003131253	ERGO LATVIJA AS	0,00	100,00		0,00	0,00			
2018. gada attaisnotie izdevumi kopā					450,00	114,00	564,00	0,00	0,00	0,00	564,00	0,00
No iepriekšējiem gadiem pārnestie attaisnotie izdevumi												
							2013	0,00			0,00	
							2014	0,00			0,00	0,00
							2015	0,00			0,00	0,00
							2016	0,00			0,00	0,00
							2017	30,08			30,08	0,00
					Deklarācijā iekļaujamie izdevumi (10. + 11. ailes kopsumma):							594,08

Ja gada laikā **nav ieturēts nodoklis**, izdevumus par izglītības un ārstnieciskajiem pakalpojumiem var pārnest uz nākamajiem trijiem gadiem vai uz iesnieguma pamata sadalīt starp ģimenes locekļiem, kuriem ir tiesības uz attaisnotajiem izdevumiem par šo ģimenes locekli.

6.piemērs

No cilvēka gada laikā gūtajiem ienākumiem ieturēts iedzīvotāju ienākuma nodoklis – 90 eiro.

Cilvēkam ir bijuši attaisnotie izdevumi par izglītību 1 000 eiro. Savā gada ienākumu deklarācijā cilvēks var iekļaut 600 eiro. Atmaksājamā summa būtu 120 eiro (20 % no 600 eiro), taču cilvēkam faktiski tiks atmaksāti 90 eiro, jo tā ir kopējā ieturētā nodokļa summa gadā. Atlikušo atmaksājamo summu – 30 eiro – cilvēks (uz iesnieguma pamata) drīkst sadalīt starp saviem ģimenes locekļiem, kuriem ir tiesības uz attaisnotajiem izdevumiem par viņu.

Attaisnotie izdevumi par ziedojumiem un dāvinājumiem

Attaisnotos izdevumus par ziedojumiem un dāvinājumiem, tajā skaitā politiskajai partijai, atskaita no cilvēka gada apliekamo ienākumu apmēra, tātad – deklarējot.

Attaisnotos izdevumus par ziedojumiem un dāvinājumiem, tostarp politiskajai partijai, norāda gada ienākumu deklarācijas D4 pielikuma "Attaisnotie izdevumi par izglītību, ārstnieciskajiem pakalpojumiem, ziedojumiem un dāvinājumiem" 8. un 9.ailē.

Attaisnotajos izdevumos ir ietverami ziedojumi vai dāvinājumi Latvijas vai citas Eiropas savienības dalībvalsts biedrībām, nodibinājumiem, reliģiskajām organizācijām vai sabiedriskā labuma organizācijām un budžeta iestādēm.

7.piemērs

Cilvēks reliģiskajai organizācijai ziedoja 250 eiro.

Šo summu norāda gada ienākumu deklarācijas D4 pielikuma 8.ailē "Attaisnotie izdevumi par ziedojumiem un dāvinājumiem".

Ziedojumu vai dāvinājumu summas norāda gada ienākumu deklarācijā, kurai pievieno dokumentus, kas apliecina gada laikā veiktos ziedojumus vai dāvinājumus. Turklāt izdevumu ierobežojuma **pārsnieguma daļa** par ziedojumiem un dāvinājumiem **netiek attiecināta uz nākamajiem gadiem**.

Cilvēkam **nav tiesību** attaisnotajos izdevumos **iekļaut ģimenes locekļu veiktos ziedojumus un dāvinājumus**, tajā skaitā politiskajām partijām.

Naudu vai citas lietas uzskata par ziedojumu, ja saņēmējam nav noteikts pretpienākums veikt noteiktas darbības par atlīdzību.

Deklarācijas D4 pielikumā primāri atskaita attaisnotos izdevumus par veiktajiem ziedojumiem un dāvinājumiem, tai skaitā politiskajai partijai (10.aile "Attaisnotie izdevumi kopā, bet ne vairāk par noteiktajiem ierobežojumiem"). Ja ziedojumi un dāvinājumi nav bijuši vai to summa ir mazāka par 600 eiro, 11.ailē iekļauj attaisnoto izdevumu summu par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem, bet tā, lai attaisnotie izdevumi kopā nepārsniegtu 600 eiro.

8.piemērs

Cilvēka gada apliekamais ienākums ir 9 105,75 eiro. Viņš gada laikā ir:
 - ziedojis budžeta iestādei – 200 eiro;
 - ziedojis politiskajai partijai – 360 eiro;
 - maksājis par bērna studijām Biznesa augstskolā "Turība" – 1 200 eiro.

Gada ienākumu deklarācijas D4 pielikuma 10. un 11.ailē kopā norāda 600 eiro, bet 1 160 eiro attiecinā uz nākamajiem gadiem.

Minētos attaisnotos izdevumus gada ienākumu deklarācijas D4 pielikumā un D lapā norāda šādi:

iesniedzamā informācija D1 D1' D2 D2' D3 D3' D4 D

Attaisnotie izdevumi par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem

Jānis Bērziņš 00000000000												
Attaisnojuma dokumenta	Pakalpojuma sniedzēja / Ienākuma saņēmēja			Attaisnotie izdevumi					Attaisnotie izdevumi kopā, bet ne vairāk par noteiktajiem ierobežojumiem		Uz nākamajiem taksācijas gadiem attiecināmie attaisnotie izdevumi (7. - 11.)	
	datums	numurs	reģistrācijas numurs vai personas kods	nosaukums vai vārds, uzvārds	par izglītību	par ārstnieciskajiem pakalpojumiem	kopā (5. + 6. ailes kopsumma)	par ziedojumiem un dāvinājumiem	par ziedojumiem un dāvinājumiem politiskajai partijai	par ziedojumiem un dāvinājumiem, tai skaitā politiskajai partijai		par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	02.01.2018	334	40003135880	BIZNESA AUGSTSKOLA TURĪBA SIA	1200,00	0,00		0,00	0,00			
2	25.01.2018	8	00000000000	BUDŽETA IESTĀDE	0,00	0,00		200,00	0,00			
3	18.12.2018	1	00000000000	POLITISKĀ PARTIJA	0,00	0,00		0,00	360,00			
2018. gada attaisnotie izdevumi kopā					1200,00	0,00	1200,00	200,00	360,00	560,00	40,00	1160,00

iesniedzamā informācija D1 D1' D2 D2' D3 D3' D4 D

Gada ienākumu deklarācija

APLIEKAMIE IENĀKUMI		Nodokļa maksātāja deklarētie dati
Latvijas Republikā gūtie apliekamie ienākumi (D1 8.ailes summa + (D3 20.rinda + 23.rinda) + D3' 17.rinda)	1	9105,75
ārvalstīs gūtie ienākumi ((D2 5.aile - D2 6.aile - D2 8.aile) + D2' 5.aile)	2	0,00
KOPĀ (1. + 2.)	3	9105,75
NEAPLIEKAMIE IENĀKUMI		
(D1 3.ailes kopsumma + D2 6.aile + D3 1.4, 5. un 10.rindas summa vai D3' 1.1. un 10.rindas summa)	4	0,00
ATTAISNOTIE IZDEVUMI		
valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (D1 4.ailes summa + D2 7.ailes summa + D3 20.rinda vai D3' 5.1.rinda) - solidaritātes nodokļa daļa, kas pārskaitīta iedzīvotāju ienākuma nodokļa sadales kontā	5	982,00
par izglītību, ārstnieciskajiem pakalpojumiem, ziedojumiem un dāvinājumiem (D4 rindas "Kopā" 10. un 11. ailes kopsumma)	6	600,00

Attaisnotos izdevumus par ziedojumiem un dāvinājumiem nepieņem, ja ziedojuma saņēmējam noteiktajā ziedojuma mērķī ir ietverta tieša vai netieša norāde uz konkrētu cilvēku kā ziedoto līdzekļu saņēmēju, kas ir ar ziedotāju saistīts cilvēks.

Iemaksas privātajos pensiju fondos un apdrošināšanas prēmiju maksājumi

Attaisnotie izdevumi ir:

- iemaksas privātajos pensiju fondos;
- Latvijas Republikā vai citās Eiropas Savienības dalībvalstīs vai Eiropas Ekonomikas zonas valstīs reģistrētā apdrošināšanas sabiedrībā iemaksātās dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmijas.

Maksājumi nedrīkst kopā pārsniegt 10 % no gada ienākuma, bet ne vairāk kā 4 000 eiro gadā.

Maksājumi var būt veikti Latvijas Republikā vai citās Eiropas Savienības dalībvalstīs vai Eiropas Ekonomikas zonas valstīs, vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstīs reģistrētajos privātajos pensiju fondos un apdrošināšanas sabiedrībās.

Attaisnotos izdevumus par iemaksām privātajos pensiju fondos un apdrošināšanas prēmiju maksājumiem atbilstoši dzīvības apdrošināšanas līgumam (ar līdzekļu uzkrāšanu) atskaita no cilvēka gada apliekamo ienākumu apmēra, tātad – deklarējot.

Sagatavojot gada ienākumu deklarāciju EDS, informācija no privātajiem pensiju fondiem un apdrošināšanas sabiedrībām jau ir iekļauta deklarācijā, ja vien šī informācija ir VID rīcībā.

Personas veiktās iemaksas privātajos pensiju fondos vai apdrošināšanas prēmijas pieskaita gada ienākumu deklarācijas D lapā 7.rindai (nepārsniedzot 10 % un 4 000 eiro ierobežojumu) un deklarācijai pievieno maksājumu dokumentus. Deklarācijas 7.rindā norāda attaisnotos izdevumus – privātajos pensiju fondos veiktās iemaksas, apdrošināšanas prēmiju maksājumus atbilstoši dzīvības apdrošināšanas līgumam (ar līdzekļu uzkrāšanu).

9.piemērs

Gada apliekamais ienākums ir 5 000 eiro.

Cilvēks gada laikā ir:

- ***ziedojis budžeta iestādei – 200 eiro;***
 - ***samaksājis par mācībām augstskolā – 800 eiro;***
 - ***iegādājis veselības apdrošināšanas polisi – 350 eiro;***
 - ***iemaksājis privātajā pensiju fondā – 100 eiro;***
-

- samaksājis dzīvības apdrošināšanas prēmiju – 460 eiro.

Aizpilda gada ienākumu deklarācijas D4 pielikuma 5., 6. un 8.aili. D4 pielikuma 10. un 11.ailē norāda ziedojumu summu 200 eiro un par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem 400 eiro. Uz nākamajiem gadiem attiecina 750 eiro.

Savukārt iemaksas privātajā pensiju fondā un dzīvības apdrošināšanas prēmiju maksājumus (100 eiro + 460 eiro) norāda gada ienākumu deklarācijas 7.rindā. Drīkst norādīt tikai 10 % no apliekamā ienākuma, t.i., 500 eiro (10 % no 5 000 eiro).

Minētos izdevumus gada ienākumu deklarācijā norāda šādi:

Iesniedzamā informācija **D1** **D1*** **D2** **D2*** **D3** **D3*** **D4** **D**

Attaisnotie izdevumi par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem

Jānis Bērziņš 00000000000												
Attaisnojuma dokumenta	Pakalpojuma sniedzēja / Ienākuma saņēmēja			Attaisnotie izdevumi					Attaisnotie izdevumi kopā, bet ne vairāk par noteiktajiem ierobežojumiem		Uz nākamajiem taksācijas gadiem attiecināmie attaisnotie izdevumi (7.-11.)	
	datums	numurs	reģistrācijas numurs vai personas kods	nosaukums vai vārds, uzvārds	par izglītību	par ārstnieciskajiem pakalpojumiem	kopā (5. + 6. ailes kopsumma)	par ziedojumiem un dāvinājumiem	par ziedojumiem un dāvinājumiem politiskajai partijai	par ziedojumiem un dāvinājumiem, tai skaitā politiskajai partijai		par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	31.01.2018	34	00000000000	BUDŽETA IESTĀDE	0,00	0,00		200,00	0,00			
2	12.04.2018	55	40003135880	BIZNESA AUGSTSKOLA TURĪBA SIA	800,00	0,00		0,00	0,00			
3	13.07.2018	1	40003131253	ERGO LATVIJA AS	0,00	350,00		0,00	0,00			
2018. gada attaisnotie izdevumi kopā					800,00	350,00	1150,00	200,00	0,00	200,00	400,00	750,00
No iepriekšējiem gadiem pārnestie attaisnotie izdevumi												
					2013	0,00					0,00	
					2014	0,00					0,00	0,00
					2015	0,00					0,00	0,00
					2016	0,00					0,00	0,00
					2017	0,00					0,00	0,00
Deklarācijā iekļaujami izdevumi (10. + 11. ailes kopsumma):										600,00		
Kopā deklarācijā iekļaujami izdevumi (10. + 11. ailes kopsumma):										600,00		

Iesniedzamā informācija **D1** **D1*** **D2** **D2*** **D3** **D3*** **D4** **D**

Gada ienākumu deklarācija

APLIEKAMIE IENĀKUMI		Nodokļa maksātāja deklarētie dati
Latvijas Republikā gūtie apliekamie ienākumi (D1 8.ailes summa + (D3 20.rinda + 23.rinda) + D3* 17.rinda)	1	5000,00
ārvalstīs gūtie ienākumi ((D2 5.aile - D2 6.aile - D2 8.aile) + D2* 5.aile)	2	0,00
KOPĀ (1. + 2.)	3	5000,00
NEAPLIEKAMIE IENĀKUMI		
(D1 3.ailes kopsumma + D2 6.aile + D3 1.4, 5. un 10.rindas summa vai D3* 1.1. un 10.rindas summa)	4	0,00
ATTAISNOTIE IZDEVUMI		
valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (D1 4.ailes summa + D2 7.ailes summa + D3 20.rinda vai D3* 5.1.rinda) - solidaritātes nodokļa daļa, kas pārskaitīta iedzīvotāju ienākuma nodokļa sadales kontā	5	550,00
par izglītību, ārstnieciskajiem pakalpojumiem, ziedojumiem un dāvinājumiem (D4 rindas "Kopā" 10. un 11. ailes kopsumma)	6	600,00
privātajos pensiju fondos izdarītās iemaksas, apdrošināšanas prēmiju maksājumi atbilstoši dzīvības apdrošināšanas līgumam (ar līdzekļu uzkrāšanu) (D1 5.ailes summa + paša nodokļa maksātāja iemaksas un dzīvības apdrošināšanas prēmiju maksājumi)	7	500,00

Ja maksājumi privātajos pensiju fondos ir veikti ārvalstīs, tad, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju, pievieno pensiju fonda vai apdrošināšanas sabiedrības izziņu un maksājumu dokumentus, kas apliecina šos maksājumus.

Dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmijas attaisnotajos izdevumos var iekļaut, ja dzīvības apdrošināšanas līguma, kas noslēgts, sākot ar 2018.gada 1.janvāri, darbības termiņš nav isāks par **10 gadiem**. Savukārt dzīvības apdrošināšanas līguma (ar līdzekļu uzkrāšanu) periods – pieci gadi – ir attiecināms tikai uz dzīvības apdrošināšanas līgumiem ar līdzekļu uzkrāšanu, kas noslēgti līdz 2017.gada 31.decembrim.

10.piemērs

Cilvēks samaksājis "SEB atklātajā pensiju fondā" – 600 eiro. Gada laikā saņemtais ienākums ir 5 105,75 eiro.

Iemaksas privātajā pensiju fondā norāda gada ienākumu deklarācijas 7.rindā "Attaisnotie izdevumi – privātajos pensiju fondos izdarītās iemaksas un dzīvības apdrošināšanas prēmijas (ar līdzekļu uzkrāšanu)", un drīkst norādīt tikai 10 % no apliekamā ienākuma, t.i., 500 eiro (10 % no 5 000 eiro), nevis visas veiktās iemaksas privātajā pensiju fondā – 600 eiro.

Minētās iemaksas privātajā pensiju fondā gada ienākumu deklarācijā norāda šādi:

Iesniedzamā informācija	D1	D1*	D2	D2*	D3	D3*	D4	D
-------------------------	----	-----	----	-----	----	-----	----	---

Gada ienākumu deklarācija

APLIEKAMIE IENĀKUMI		Nodokļa maksātāja deklarētie dati
Latvijas Republikā gūtie apliekamie ienākumi (D1 8. ailes summa + (D3 20. rinda + 23. rinda) + D3* 17. rinda)	1	5105,75
ārvalstīs gūtie ienākumi ((D2 5. aile - D2 6. aile - D2 8. aile) + D2* 5. aile)	2	0,00
KOPĀ (1. + 2.)	3	5105,75
NEAPLIEKAMIE IENĀKUMI		
(D1 3. ailes kopsumma + D2 6. aile + D3 1.4, 5. un 10. rindas summa vai D3* 1.1. un 10. rindas summa)	4	0,00
ATTAISNOTIE IZDEVUMI		
valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (D1 4. ailes summa + D2 7. ailes summa + D3 20. rinda vai D3* 5.1. rinda) - solidaritātes nodokļa daļa, kas pārskaitīta iedzīvotāju ienākuma nodokļa sadales kontā	5	982,00
par izglītību, ārstnieciskajiem pakalpojumiem, ziedojumiem un dāvinājumiem (D4 rindas "Kopā" 10. un 11. ailes kopsumma)	6	1200,00
privātajos pensiju fondos izdarītās iemaksas, apdrošināšanas prēmiju maksājumi atbilstoši dzīvības apdrošināšanas līgumam (ar līdzekļu uzkrāšanu) (D1 5. ailes summa + paša nodokļa maksātāja iemaksas un dzīvības apdrošināšanas prēmiju maksājumi)	7	500,00

Attaisnojuma dokumenti

Attaisnotos izdevumus var pamatot ar šādiem attaisnojuma dokumentiem:

- **kases čeku**, ja samaksa veikta skaidrā naudā, ar maksājumu kartēm vai citiem maksājuma apliecinājumiem un kases čekā papildus obligātajiem kases čeka rekvizītiem ir norādīts fiziskās personas vai viņa ģimenes locekļa vārds, uzvārds un personas kods;
- **kases čeku un kases čekam papildus noformētu kvīti**, ja kases čekā nav norādīts fiziskās personas vai viņa ģimenes locekļa vārds, uzvārds un personas kods. Kases čekam papildus noformētajā kvītī jābūt norādītiem visiem obligātajiem attaisnojuma dokumenta rekvizītiem, kā arī kases čeka numuram un datumam un fiziskās personas vai viņa ģimenes locekļa vārdam, uzvārdam un personas kodam;
- **numurētu un VID reģistrētu kvīti**, ja samaksa par pakalpojumu veikta skaidrā naudā un pakalpojuma sniedzējs par darījumiem saņemto samaksu var apliecināt ar numurētu un VID reģistrētu kvīti (piemēram, apdrošināšanas starpnieks, saņemot samaksu par pastāvīgajā darbības vietā (struktūrvienībā) sniegtajiem pakalpojumiem);
- **kases ieņēmumu orderi**, ja samaksa par pakalpojumu veikta skaidrā naudā iestādē, kura par darījumiem saņemto samaksu var apliecināt ar kases ieņēmumu orderi (piemēram, apdrošināšanas sabiedrības par sniegtajiem pakalpojumiem);
- **apstiprinātu maksājuma uzdevumu vai konta izrakstu**, ja samaksa par pakalpojumu veikta ar pārskaitījumu (piemēram, izmantojot internetbankas pakalpojumus) vai iemaksājot skaidru naudu pakalpojuma sniedzēja (piemēram, izglītības vai ārstniecības iestādes) kontā kredītiestādē.

Ja maksājuma uzdevumā nav norādīts maksājuma mērķis, tad, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju, papildus jāiesniedz arī maksājuma dokumentam atbilstošais rēķins (līgums) vai cits maksājuma mērķi apliecinošs dokuments.

Cilvēkam ir tiesības uz attaisnoto izdevumu iekļaušanu gada ienākumu deklarācijā arī tad, ja attaisnotos izdevumus par izglītību un medicīnas pakalpojumu izmantošanu ir samaksājis laulātais, bērns, mazbērns vai kāds no vecākiem vai vecvecākiem.

Deklarējot izdevumus par izglītības un specialitātes iegūšanu, kā arī veiktās iemaksas privātajā pensiju fondā vai samaksātos apdrošināšanas prēmiju maksājumus, nav nepieciešams iesniegt attaisnojuma dokumentus par minētajiem maksājumiem, ja izglītības iestāde, privātais pensiju fonds vai apdrošināšanas sabiedrība ir noslēgusi līgumu ar VID par informācijas nosūtīšanu elektroniskā formā un nosūtījusi nepieciešamo informāciju.

Sākot ar 2019.gadu, ja ārstniecības iestāde, saņemot atļauju no klienta, ir atsūtījusi VID **e-kvīti** ar informāciju par ārstniecības iestādē veiktajiem maksājumiem, šī informācija automātiski tiek norādīta gada ienākumu deklarācijā. Ja informācija ar e-kvīti par izdevumiem ir iesniegta no pakalpojuma sniedzēja, tad cilvēkam pašam nav jāiesniedz maksājumus apliecinošus dokumentus.

Saistošie normatīvie akti

- Likums "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli".
- Ministru kabineta 2001.gada 31.jūlija noteikumi Nr.336 "Noteikumi par attaisnotajiem izdevumiem par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem".
- Ministru kabineta 2010.gada 21.septembra noteikumi Nr.899 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība".
- Ministru kabineta 2018.gada 28.augusta noteikumi Nr.555 "Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība".
- Ministru kabineta 2010.gada 30.oktobra noteikumi Nr.662 "Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa deklarācijām un to aizpildīšanas kārtību".